

mer 300 personliga ombud för personer med psykiska funktionshinder.

En försenad reform

Det är djärvt att skriva en utvärdering av en så omfattande reform som Psykiatireformen med så kort perspektiv. Men genom att lägga stor tyngd på beskrivningen av psykiatrin och socialtjänsten decennierna innan reformen trädde i kraft förlängs perspektivet. Därigenom framstår klart reformens huvudproblem – den kom för sent och framtvängades i hast med en rad felbedömningar av regeringen.

Handbok i kirurgisk organsvikt lämplig i ST-utbildningen

Hans Renck. **Svikt av vitala funktioner**. 4:e upplagan. 487 sidor. Torekov: ANIVA förlag; 2003. ISBN 91-631-3341-5.

Recensent: Hans Sköld, överläkare, sektorchef, AnOplIVA, Centralsjukhuset, Karlstad.

■ Det är nu drygt tio år sedan den första upplagan av Hans Rencks »Svikt av vitala funktioner« kom ut. Namnet var då »Kirurgisk patofysiologi ur anesthesiologisk synvinkel«, en kanske mer svårsmält titel men dock bättre beskrivande dess innehåll, då boken uppdaterar och repeterar gemensamma frågeställningar inom anesthesi/intensivvård och kirurgi.

Sedan dess har ytterligare två upplagor kommit, och när den fjärde nu presenteras görs det efter en rejäl revidering och koppling till aktuell skandinavisk behandlingspraxis. Författaren har som tidigare tagit hjälp av namnkunniga kolleger med stor erfarenhet från akutsjukvård, vilket gör att man känner att textmassan och behandlingsrekommendationerna har vetenskaplig tyngd och aktualitet.

Patofysiologi i anestesiperspektiv

Boken börjar med en kondenserad version av ATLS-konceptet för att sedan gå

vidare med att beskriva kroppens reaktion på skada. Med fokus på den riktade preoperativa utredningens betydelse och de postoperativa fallgroparna tas den perioperativa anestesijukvården upp i ett kapitel, i ett annat diskuteras smärtfysiologi och smärtlindring som fysiologisk kaskadmodulerare. Rejält utrymme ges åt centrala begrepp som transport av syre och koldioxid, energi-, vätske- och elektrolytomsättning samt syrabasbalans, och man rekapitulerar patofysiologin inom cirkulation och andning med uppdateringar inom andningssvikts-, cirkulationssvikts- och chockbehandling. Avslutningsvis berörs orsaker till och konsekvenser av koma och intrakraniell tryckstegring med beskrivning av »Lundakonceptet«.

Föredömligt disponerad

Boken har en föredömlig kapitelindelning med indexering, vilket underlättar då man vill gå tillbaka och söka i texten. Likaså finns i början en förkortningsordlista till hjälp. Framställningen är avsiktligt översiktlig och med undvikande av detaljer. Därför har man stor hjälp av de referenser och vidareläsningsförslag som finns i anslutning till varje område.

Hans Renck har lyckats mycket väl i sin strävan att i handboksformat på ett enkelt och lättfattligt sätt beskriva den kirurgiska patofysiologin och betydelsen av ett fysiologiskt betraktelsesätt inom kirurgisk anesthesi och intensivvård.

Förutsätter breda grundkunskaper

Som basal kurslitteratur under läkarlinjen eller under sköterskevidareutbildningen inom anesthesi/intensivvård tror jag den är alltför komprimerat skriven då den förutsätter bred basal kunskap och erfarenhet inom patofysiologi, däremot lämpar den sig mycket väl som introduktions- och repetitionslitteratur – både för blivande och något ringrostiga kolleger inom anesthesi/intensivvård och kirurgi.

Då jag under genomläsningen vid flera tillfällen drabbades av såväl aha- som javisstja-tankar väcktes idén om att den skulle passa bra som baslitteratur för en specialitetsövergripande ST- eller PG-kurs inom området kirurgisk organsvikt, något som rentav skulle kunna vara en avstamp mot och plattform för den nu allt intensivare diskussionen runt »step-down«-enheter, lätt-IVA och mobila IVA-team.

Profylax mot intensivvård räddar liv

Under den sista tiden har det blivit allt mer uppenbart att det inte är med tung intensivvård vi räddar flest liv utan genom att med rätt behandling profylaktiskt undvika densamma. •